

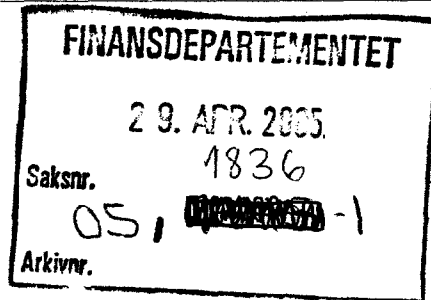
EF

SkattedirektoratetSaksbehandler
Anna Lie

Deres dato

Vår dato
27. april 2005Telefon
22 07 73 50

Deres referanse

Vår referanse
2005/10254 FA-STABFinansdepartementet
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLOAØ-avd.
Saknr. 05 / 1374 doknr. 18
Vedlegg nr. 1 av 1**HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL ENDRINGER I LOV 24. FEBRUAR 1995 NR. 11 OM LOTTERIER M.V - NY STRAFFEBESTEMMELSE §§ 16 og 17****1 Innledning**

Pyramidevirksomhet er blitt et omfattende problem både i Norge og internasjonalt. Aktiviteten er internasjonal og internettbasert. Det benyttes digitale løsninger med databaser plassert utenfor Norge, selskapsstrukturer med hjemsted i lavskattelend, samt bruk av uidentifiserte konti og bistand til å tildekke skattepliktige inntekter/gevinster i systemet. Aktiviteten gir muligheter for økonomisk kriminalitet herunder skatteunndragelser, hvitvasking av penger på investorsiden, utroskap, bedrageri, investorbedrageri m.m.

Det er meget positivt at det nå tas skritt til mer effektive straffebestemmelser i lotteriloven. I forlengelse av endringene i lotteriloven bør det også foretas en gjennomgang av de skatterettslige problemstillinger disse aktivitetene reiser for å få en bedre og klarere skatterettslig regulering.

Flere av dagens pyramidesystemer har innebygd erfaringsvis 3 ikke uttalte forutsetninger:

- Allerede ved oppstarten er det klart at systemet vil kollapse etter et vist nivå.
- Kjernen i virksomheten er at det genereres få vinnere på toppen av pyramiden, og mange tapere lengre ned i systemet.
- Ansvarsforholdene i virksomheten pulveriseres og/eller tildekkes, slik at medlemmene vanskelig kan gjøre noen ansvarlig for tapene de påføres.

Samlet sett tilsier ovennevnte at det bør utformes en effektiv straffebestemmelse som rammer både pyramidespill og pyramidelignende omsetningsformer hvor de kamouflerte pyramidespill påstår å tilby varer og tjenester i større eller mindre grad. Aktiviteten kan være tildekket i lovlige registrerte selskaper.

Skatteetaten har etter hvert god innsikt i aktuelle problemstillinger fra pyramidespill og pyramidelignende omsetningsformer fra bl.a. annet arbeidet med World Games Inc (WGI) og selskapsgruppen T5PC.

Postadresse
Postboks 6300, Etterstad
0603 Oslo
skattedirektoratet@skatteetaten.noKontoradresse
Fredrik Selmers vei 4
Org. nr: 974761076Sentralbord
22 07 70 00
Telefaks
22 07 71 08

Vedlagt følger et internt erfaringsnotat fra SKATTEKRIMenheten for Oslo og Akershus av 20. april 2004 som belyser problemstillinger for selskapsgruppen T5PC. Dokumentet er unntatt offentlighet.

2 Hvorfor behov for lovendring

Et stort antall nordmenn har i den senere tid tapt sine innskudd i pyramidespill/pyramidelignende omsetningsformer.

Pr. 31.12.2003 var det registrert ca. 64 000 medlemmer herav ca. 40 000 aksjonærer i T5PC. Bare aksjeemisjonen registrert 23.09.2003 innbrakte mer enn MNOK 160 800 000. For aksjonærene gikk kapitalen tapt ved konkursen høsten 2004.

WGI antas å ha hatt 220 000 medlemmer (HegnarOnline 22.05.2004). Hegnar Online opplyser 21.06.2004 at nordmenn hadde tilgode "7 milliarder mer eller mindre fiktive kroner i pyramidekonseptet". Pr. mars 2004 kollapset WGI-pyramiden, nettsidene er nedlagt, selskaper er solgt, og medlemmenes innestående i selskapet er tap. Den gamle pyramidevirksomheten er overtatt av Aspiritus, et utenlands aksjeselskap som ved oppstarten verdsetter seg til 6 milliarder kroner.

Skattedirektoratet antar at en effektiv straffesanksjonering av denne uønskede aktiviteten vil redusere omfanget.

3 Nærmere om reglens innhold

3.1 Hva forbudet bør rette seg mot

Området er i hurtig utvikling. Pyramidelignende omsetningsformer kjennetegnes ved stor tilpasningsdyktighet til myndighetenes regulering. Det foretas endringer som ikke representerer vesentlige endringer i realiteten, samtidig som markedsføringen "skreddersys" for å gå klar av forbudsregelens rekkevidde. Ofte vil selskapet søke å tildekke realitetene ved å bygge inn bla. en del lovlig omsetning i virksomheten, samt ved å sette andre ord og bruke andre tekniske løsninger som vanskeliggjør kontrollarbeidet. Den nye straffebestemmelsen bør derfor være fleksibel og åpen, slik at den også "fanger opp" ulike tilpasninger fra aktørenes side. Det er nødvendig å utforme forbudet med vurderingsbestemte og ikke bare deskriptive kriterier, jf forslaget pkt. 8.4. Poenget er at det er den såkalte "pyramideeffekten" en vil til livs – når denne er kjernevirksomheten til selskapet. Det kan i lovforarbeidene fremgå at loven rammer de selskaper hvor mer enn 50 % av omsetningen stammer fra verving av nye medlemmer.

3.2 Hvem forbudet bør rettes mot

For å få en effektiv håndhevelse av forbudet bør straffebestemmelsen ha et bredt anvendelsesområde – jfr. forslaget - *"opprette, drive, delta i eller utbre pyramidespill eller lignende spill samt pyramidelignende omsetningssystemer"*.

Uten et slikt bredt anvendelsesområde vil det bli vanskelig å få straffet de sentrale aktørene i virksomheten – uavhengig av hvor i prosessen de er og på hvilket nivå de opererer i pyramiden. Viktige involverte personer i systemene har ofte uformelle posisjoner i omsetningssystemene som gjør det vanskeligere å plassere straffansvar.

Ved å anvende betegnelsen "pyramidelignende omsetningssystemer" vil bestemmelsen kunne ramme en rekke former for omsetningssystemer som i bunn å grunn har til hensikt å oppnå en pyramideeffekt.

Alternativet "*opprette*" rammer initiativtakerne. Disse bør rammes uavhengig av om de selv driver, deltar eller utbreder pyramidespill/pyramidelignende omsetningssystemer, og uavhengig om de selv skyter inn kapital. Med en slik bestemmelse kunne man for eksempel ha stanset T5PC i startfasen, og det nye Aspiritus som har "overtatt" WGI.

Alternativet "*utbre*" vil også kunne bli et viktig redskap, fordi en god del av selskapenes ressurser brukes til informasjonsmøter/happeninger, videoer, internettsider m.m. De aktuelle selskapene bruker til dels svært dyktige presentatører som klarer å rive folk med seg. De sentrale presentatørene som ofte ikke har formelle posisjoner i selskapet, kan være avgjørende for selskapets muligheter for skaffe nye investorer/medlemmer.

At å *drive* eller *delta* i disse aktivitetene er forbudt er nødvendig for å effektivisere forbudet, og ansvarliggjøre alle ledd i kjeden.

3.3 Medvirkning

Lotteriloven § 17 første ledd rammer også medvirkning. Det er ikke foreslått endringer i denne bestemmelsen. Direktoratet vil allikevel bemerke at det er viktig å opprettholde straffeansvaret for medvirkning.

Ansvar for medvirkning bør kunne gjøres gjeldende i forhold til de reelle bakmenn/gründere som ofte ikke har noen formelle posisjoner i selskapet og/eller som ikke offisielt deltar i verken driften eller utbredelsen av virksomheten samt sentrale profesjonelle aktører som bistår selskapet med viktige funksjoner. Eksempler på slike aktører er banker som tilbyr finansielle tjenester, datakonsulenter/selskaper som bygger opp databaser som skal danne grunnlag for det pyramidelignende verve- og omsetningssystemet, mediekonsulenter som bistår med å utforme hjemmesider, lage presentasjoner, arrangere større salgsmøter m.m. Det kan her stilles spørsmål om ikke enkelte av disse aktørene rammes av alternativet "utbre" i lovteksten. Det bør klart fremgå i lovforarbeidene at disse omfattes av lovens begrep "utbre". Videre bør juridiske rådgivere, regnskapsførere og revisor kunne rammes av et medvirkningsalternativ.

3.4 Straffebestemmelsen stedlige avgrensing

Pyramidekonseptene er ofte internettbasert ved at både innmelding, handel, og trading av egne aksjer skjer på nettet. Det kan i tillegg være mer eller mindre tilfeldig hvor selskapet

formelt er registrert. Flere av konseptene er i dag registrert som Ltd.-selskaper i utlandet, mens den reelle driften skjer fra Norge. Videre synes trenden å være at dataserverne plasseres i utlandet, slik at registrering av medlemmer, beregning av provisjoner m.m. skjer helt eller delvis utenfor Norge.

Det bør etter vår oppfatning ikke være slik at en kan fritas fra straffeansvar ved å la selskapet registrere i utlandet, mens pyramidekonseptet faktisk drives fra Norge, eller at pyramideeffekten skjer i Norge til tross for at både selskapet og driften er plassert i utlandet.

Det kan her tenkes flere ulike situasjoner som bør vurderes i forhold til anvendelsesområder for straffebestemmelsen:

1. Selskapet er registrert i Norge, men den pyramidelignende omsetningen skjer hovedsakelig utenfor Norge.
2. Selskapet er registrert i utlandet men drives fra Norge, og hvor den pyramidelignende omsetningen skjer hovedsakelig i Norge.
3. Selskapet er registrert i utlandet men drives fra Norge, og hvor den pyramidelignende omsetningen skjer utenfor Norge.
4. Selskapet er registrert og drives utenfor Norge, mens den pyramidelignende virksomheten/effekten – vervingen m.m. skjer innenfor Norge - eksempelvis via Internett.

Det er grunn til å tro at mange av dagens pyramidekonsepter inneholder flere elementer av de ovennevnte typetilfeller.

3.5 Straffesanksjonert dokumentasjonsplikt – særlig påtaleregel

For at en skal kunne avdekke realitetene i selskapet – dvs. om det foreligger et pyramidelignende omsetningssystem, bør det etter direktoratets skjønn inntas et straffesanksjonert dokumentasjonskrav i loven – jfr. lovutkastet Alt. III tredje ledd.

Verken i lovforarbeidene til en slik bestemmelsen, eller direkte i loven, bør det gis en uttømmende anvisning på hva lotteritilsynet bør kunne kreve av dokumentasjon, da også dette er områder som er under stadig utvikling.

For at kontrollen skal kunne bli effektiv kan det ikke være tilstrekkelig at selskapet bare fremlegger rene omsetningstall med splitting av hva slags type omsetning selskapet har hatt.

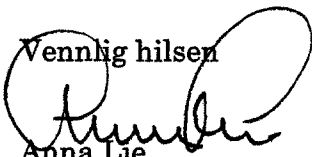
Det bør forslagsvis kunne kreves fremlagt bla følgende:

- Prospektet/selskapets statutter – formålet med selskapet.
- Eierforholdene/strukturen, samt styret og daglig leder.
- Innmeldingskostnadene for medlemmene m.m.
- Omsetning i selskapet - splittet på omsetningstyper.
- Kopi av regnskapet.
- Utskrift av selskapets konti.
- Kopi av databaseløsninger som viser hvordan deltagerens provisjoner beregnes m.m.
- Kopi av selskapets hjemmesider og informasjonsmateriell som er tilgjengelig for nye investorer og medlemmene. Erfaringsvis er det viktig at kontrollmyndighetene har tilgang til intern informasjon til medlemmene og den eksterne informasjonen som ligger åpent på Internett. Informasjonen som ligger åpent for publikum kan på en del områder være noe annet enn den informasjonen medlemmene har tilgang via sine brukerident-pålogginger i selskapets interne systemer/hjemmeside. Sistnevnte informasjon kan ofte gi et bedre innblikk i om selskapets kjernevirksomhet er pyramidelignende eller ikke.
- Kopi av deltakerens hjemmesider og konti i selskapet

Lovforslaget Alt. III tredje ledd ivaretar dette hensynet.

Direktoratet ser det slik at dokumentasjonsplikten bør kunne straffesanksjoneres. Erfaringer så langt er at deltakere hevder det er i strid med selskapets vedtekter/avtaler å gi dokumentasjon fra hjemmesider/konti. Direktoratet mener at en ikke sanksjonert dokumentasjonsplikt ikke vil være tilstrekkelig, og heller ikke en regle om streng aktsomhetsplikt. Ved å kombinere bestemmelsen med en særskilt påtaleregulering slik det er foreslått under pkt. 9.2 vil en kunne unngå uheldige konsekvenser.

Vennlig hilsen

Anna Lie

spesialutreder

Vedlegg

Kopi: Avdeling næring, her
Avdeling person, her